

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA, SUÇ ve SOSYAL HİZMET

Hüseyin BATMAN*

Öz: Sürdürülebilir kalkınma 1970’li yıllardan bu yana gündemde olan önemli olgulardan birisidir. Sürdürülebilir kalkınma sadece ekonomik göstergeleri değil, aynı zamanda sosyal, kültürel, politik unsurları da içine alan dinamik bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma olgusu kolay olmayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Çünkü önce kalkınmanın sağlanması, daha sonra da elde edilen kalkınmanın devamının sağlanmasını temin edecek çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Türkiye’de sürdürülebilir kalkınma özellikle 1970’li yıllar itibariyle gündeme gelmiştir. Ekonomik açıdan kalkınan ülkelerin beraberinde sosyal refah bakımından da güçlü politikalara sahip olması beklenmektedir. Gelişmekte olan ülkelerden biri olan Türkiye’de de yoksulluk en temel problemlerden birisi kategorisine girmiştir. Yoksulluk sorununun Türkiye’nin kalkınma planlarında yerini aldığı görülmektedir. Bu durum sorunun ciddiyetini ve sorunun çözüme kavuşturulma isteğini gösterir niteliktedir. Yoksulluk sorununa işsizlik sorununun da eşlik ettiği görülmektedir. Türkiye’de her üç işsizden birinin üniversite mezunu olduğu rapor edilmiştir. Yeterince kalkınamayan ülkelerde yoksullukla beraber suç olgusunun ortaya çıktığı görülmektedir. Toplumsal yaşamda kurallar vardır bireylerin bu kurallara uygun davranışlar sergilemesi beklenmektedir. Ancak kurallara rağmen bireylerin kimi zaman kurallara aykırı, yasa da suç olarak nitelenen eylemlere karıştıkları görülmektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar yoksulluk ile suç arasındaki kuvvetli ilişkiyi göstermektedir. Suç konusu çoğu zaman toplumda mevcut derin sosyo-ekonomik sorunların bir sonucu olarak kendini göstermektedir. Sosyal hizmet mesleği bilindiği üzere insan hakları ve sosyal adalet ilkelerini temel almakta ve barınma, korunma, beslenme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta güçlük çeken bireylere destek olmaya çalışmaktadır. Bu amaç doğrultusunda bireylerin içinde buldukları çevreye, koşullara uyumlarını sağlamak konusunda kendilerini güçlendirmektedir. Sosyal Hizmet mesleğinin uygulayıcıları olan sosyal hizmet uzmanlarının toplum içinde birtakım nedenlerle ortaya çıkan suç eylemlerine ilişkin politika yapıcılarına tespit ve çözüm önerilerini sunması ve sosyal refahın sürdürülebilir kalkınmanın temel koşullarından birisi olduğunu vurgulaması gerektiğine inanılmaktadır. Aksi takdirde bu durumun sürdürülebilir kalkınmayı ve sorunların çözümünü güçleştireceği düşünülmektedir. Bu çalışma derleme çalışma olarak hazırlanmıştır ve bu çalışmada sürdürülebilir kalkınma, ilkeleri, amaçları, suç olgusu, gelir dağılımı adaletsizliği hakkında bilgi verilerek suç ve sosyal hizmet arasındaki bağlantıyı genel anlamda görmesi amaçlanmıştır.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT, CRIME AND SOCIAL WORK

Anahtar kelimeler: *Kalkınma, politika, sosyal hizmet, suç, sürdürülebilir, yoksulluk.*

Abstract: Sustainable development is one of the important phenomena that have been on the agenda since the 1970s. Sustainable development turns out to be a dynamic concept that includes not only economic indicators but also social, cultural and political elements. This is because studies are needed to ensure first the development and then the continuation of the development achieved. Sustainable development has been on the agenda especially since the 1970s. Economically developed countries are expected to have strong social policies. Poverty has become one of the biggest problems in Turkey, which is one of the developing countries. As can be seen, the problem of poverty has taken a firm place in Turkey’s development plans. This shows the seriousness of the problem and the desire to solve it. It can be seen that the problem of poverty goes hand in hand with the problem of unemployment.

* Doktor Öğretim Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sandıklı Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu. socialbatman@gmail.com / Orcid No:0000-0001-8902-1577.

It was reported that every third unemployed person in Turkey has a university degree. It can be seen that the phenomenon of crime occurs together with poverty in countries that cannot develop sufficiently. In social life, there are rules and people are expected to abide by them. However, despite these rules, it happens that people commit acts that break the rules and are classified as crimes by the law. Recent studies show a close connection between poverty and crime. The issue of crime often manifests itself as a consequence of deep socio-economic problems in society. As is well known, the profession of social work is based on the principles of human rights and social justice and seeks to assist people who have difficulty meeting their basic needs such as shelter, protection and nutrition. In line with this goal, it empowers individuals to adapt to the environment and conditions in which they live. It is considered that social workers practising the profession of social work should present their determination and proposed solutions to policy makers in relation to criminal acts occurring in society for a number of reasons and emphasise that social welfare is one of the basic requirements for sustainable development. This study aims to identify the link between crime and social welfare in general by providing information on sustainable development, its principles and objectives, the phenomenon of crime and unjustified income distribution.

Key words: *Crime, development, policy, social work, sustainable, poverty.*

Giriş

Sürdürülebilirlik terimi dilimizde İngilizce “sustainability” kelimesinin karşılığı şeklinde yer almakta ancak dilimizde tam manasıyla karşılığı olmayan bir terimdir. Ancak içerdiği anlam bakımından devamlı olma, daim olma, süreklilik arz etme anlamına atıfta bulunduğu düşünülmektedir. Kalkınma konusunda en çok kullanılan tanım 1987 yılında organize edilen Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunun dile getirdiği tanımdır. Bu komisyon göre kalkınma; “gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme yeteneğini ortadan kaldırmaksızın şimdiki neslin ihtiyaçlarının karşılanması’dır” (Akgül, 2010). Sürdürülebilir kalkınmaya yönelik tartışmalar 19. yüzyıl ortalarında başlamış ancak bilimsel arenada kullanılmaya başlanması 2. Dünya savaşının bitiminden sonraki döneme denk gelmiştir. Bu süreçte kalkınma kavramı yeni dönemin eşitlik içermeyen ilişkilerinin ve hiyerarşik yapısının meşru hale getirdiği bir kavram şeklinde kendini göstermiştir. Bu kavramın II. Dünya savaşı sonrasında kendini göstermesinin en önemli sebebi savaşın ardından sömürgeciliğin tasfiye edilmesi ve bağımsız birçok devletin kurulmasıdır (Başkaya, 2005). Sürdürülebilirlik kavramının yazılı olarak resmi bir metinde kendine yer edinmesi ise Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından 1982 yılında hazırlanan Dünya Doğa Şartı ile mümkün olmuştur. Bireylerin istifade ettiği ekosistem, organizmalar, kara, deniz ve atmosfer imkanlarının sürdürülebilirliği temin edecek şekilde yönetilmesini dile getirmek amacıyla kullanılmıştır (Tosun, 2009). Sürdürülebilirlik kavramına yönelik bu tanımlama ile; sürdürülemezlik problemine odaklanmakta ve bunun gerçekleşmesi için öncelikli olarak konuya dair bakış açısının değişmesi gerektiğini belirtmektedir. Çünkü sürdürülebilirlik bir hedefi değil bir süreci nitelendirir. Bu kavramla beraber hem bugünkü kuşağın hem de sonraki kuşakların daha müreffeh yaşam koşullarına erişmesi gerektiğinin altı çizilmektedir (Munier, 2005). Sürdürülebilirlik kavramı ile entropi kavramı arasında bir ilişki olduğu ifade edilebilir. [Entropi:](#)

[sistemin bilgi, enerji ve etkileşim yetersizliğinin sonucu olarak karşı karşıya kalılabilecek düzensizliğin bir ölçümüdür \(Bilgin, 2022\). Sosyal anlamda entropi ise topluma ait kaynakların faydalı bir işe dönüştürülmesinde meydana gelen kayıplardır \(Erol, 2022; akt., Gündüz, 2006\).](#)

Kalkınma olgusu çok boyutlu olmasının yanı sıra bireyin iyilik durumunu geliştirmeyi ve iyilik durumunun devamının sağlanması için koşulların iyileşmesi için sistemin kapasite durumunun artırılmasını içine alır (Barder, 2012; akt., Özmete & Özdemir, 2015). Kalkınma olgusunun; ekonomik, sosyal ve insani olmak üzere üç önemli unsuru vardır ve bu unsurlar ülkelerin kalkınma gayretlerinde eş zamanlı şekilde yürütülmektedir. Ekonomik kalkınma mal ve hizmetlerin modern bir ortam içinde üretilmesini, sosyal kalkınma; sosyal bakımdan yaşam imkanlarının uygun duruma getirilmesini, insani kalkınma ise; bireylerin potansiyel durumlarının kalkınmanın gerçekleşmesi amacıyla kullanılmasını ifade etmektedir (Özmete & Özdemir, 2015).

Bu çalışmada; öncelikle Sürdürülebilir Kalkınmanın tarihsel geçmişi, kapsamı, ilkeleri ve amaçları konusuna değinilecek daha sonra suç olgusu kapsamında suç kuramlarına, gelir dağılımı adaletsizliği, suç, kalkınma ile yoksulluk konularına değinilip Sürdürülebilir Kalkınmanın Suç ve Sosyal Hizmet ile ilişkisi konularına yer verilecektir.

Sürdürülebilir Kalkınma

Sürdürülebilir kalkınma olgusu birey açısından değerlendirildiğinde “sosyal”, toplum açısından değerlendirildiğinde “ekonomik ve kültürel” doğal kaynaklar bakımından ele alındığında ise “ekolojik” bakımdan önem taşımaktadır (Kates, Parris & Leiserowitz, 2005; akt., Özmete, 2010).

Sürdürülebilir kalkınmanın kolaylıkla gerçekleşen bir süreç olmadığını bilmek son derece önemlidir. Bu süreç içinde uygulanması gerekli olan ve tamamlayıcı özellikler taşıyan stratejiler şu şekildedir: İlk strateji “etkinlik” olarak karşımıza çıkar. Burada elde bulunan kaynakların verimlilik düzeyini arttırmak, üretim ve tüketim döngüsünde yavaşlamaya gitmek ve kaynakları ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden kullanıma sunmak gerekir. İkinci strateji yeterliliklerdir. Yeterlilik stratejisinde üretilen malın miktarı yerine kalite kavramı öne çıkmaktadır. Bunun yanı sıra bireysel açıdan refahın ve iyilik durumunun materyal kadar tedarik edilmesini sağlamak önem taşımaktadır. Bu stratejiler iki temel kavramı öne çıkarmaktadır. Bunlar sırasıyla “ihtiyaçların giderilmesi ve kaynakların kullanılmasına ilişkin sınırların tespiti”

şeklindedir. Burada özellikle ihtiyaçların tespiti özellikle yoksul durumda olan bireylerin temel gereksinimlerinin giderilmesi manasına gelmektedir (Özmete, 2010).

Sürdürülebilir kalkınma; bireylerin karşılaştıkları problemlere ve engellere yönelik bütüncül bir bakış imkanı sunarak sosyal adalet ve temel haklar düzleminde bireylerin ekonomik ve sosyal iyilik durumlarını arttırmayı amaçlar. Hautekeur (2005); kalkınma olgusunun ortak saygı ve sosyal adalet temelinde sürdürülebilir toplumsal hayata katkı verdiğini; bireylerin her bakımdan katılım sağlamasına engel olan güç odaklarına itiraz ettiğini ve bireylerin sosyo-kültürel bakımdan gelişimlerine katkı sunduğunu belirtmiştir (Hautekeur, 2005; akt., Özmete & Akgül-Gök, 2015). Sürdürülebilir kalkınmanın en temeldeki hedefi bireylerin kapasite durumlarının en tepe noktaya erişmesini temin etmektir.

Gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerin liderleri ile sivil toplum kuruluşları ve kalkınma konusundaki uzmanlar dört temel amaca ulaşılması gerektiği noktasında görüş birliği içindedir. Bu hedefler; a) yapısal açıdan değişiklikleri içinde barındıran sağlıklı ve gelişen bir ekonomiye sahip olma, b) Elde edilen kazanımların geniş boyutta ve denge gözetilerek paylaşılmasını temin eden bir ekonomi, c) Temel insan hakları ile özgürlük unsurunu güvence altında tutan politik bir yapı ile d) Çevrenin muhafaza altına alınmasını önemseyen bir ekonomi politikasına sahip olma şeklindedir (Jacob & Abel, 2002; akt., Özmete & Özdemir, 2015). Sürdürülebilir kalkınmanın hedeflerine varma sürecinde izlenilmesi gereken altı temel ilke ise; küresel sorumluluk, ortak bir yaklaşıma sahip olma, ortaklık, katılımcı yaklaşım, yenilenen yönlendirme ile sürdürülebilir şehirleşme politikasıdır (Price & Dube, 1997).

Sürdürülebilir Kalkınma konusuyla ilgili olarak geçmişte birtakım toplantı ve konferanslar organize edilmiştir. Örneğin Brezilya'nın Rio de Janeiro şehrinde 03-14 Haziran 1992 tarihleri arasında yapılan "Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı" sürdürülebilir kalkınma temasının daha geniş çevrelerce duyulmasında en önemli organizasyonlardan birisi olmuştur. Toplantıda en önde ele alınan konulardan biri insanoğlunun sürdürülebilir kalkınmanın merkezinde bulunduğu ilişkindir. Bunun yanı sıra her bir bireyin doğa ile uyumlu, sağlıklı ve verimli bir hayat sürme hakkının bulunduğu altı çizilmiştir. Sürdürülebilir Kalkınmanın temasının işlendiği bir diğer önemli organizasyon ise Birleşmiş Milletler tarafından Güney Afrika'nın Johannesburg ilinde gerçekleştirilen ve genel bir değerlendirme yapılmasını hedefleyen Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı olmuştur. Konferans boyunca katılımcı ülkelerin ulusal sürdürülebilir gelişim strateji planlarını oluşturma hususunda son durumlarını ortaya koyması, Gündem 21 planının hayata geçirilmesi sürecinde karşı karşıya kalınan engeller, kazanılan tecrübeler, sorunların çözümüne yönelik müspet önerilerin hazırlanması, bu

alandaki faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının tecrübelerinden istifade edilmesi gibi hususlar öne çıkmıştır (Bozlağan, 2005). Türkiye’de sürdürülebilir kalkınmanın ele alınması hususu özellikle 1970’li yıllar itibariyle gerçekleşmiştir.

Sürdürülebilir kalkınmanın Türkiye’de tarihçesine bakıldığında çevre hususunda ulusal politikalar oluşturulmasına yönelik tartışmaların yaşandığı bir sürece paralel olarak Stockholm konferansının akabinde bu temanın gündeme geldiği görülmektedir (Toprak, 2006). Buna ilişkin olarak en önemli girişim 1982 Anayasasının da yerini almıştır. 1982 Anayasasında çevre hakkı ile çevrenin korunmasına yönelik hükümlere ve sağlık hizmetlerine ilişkin hususlara yer verilmiştir. 56. Md’de “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir” denilmiştir. Ardından 26.04.2006 tarihinde kabul edilen Çevre Kanununun da (5491 sayılı) sürdürülebilir kalkınmaya yine etraflıca yer verilmiş, eski kanunlardaki tanımlamalarda birtakım değişikliklere gidilmiştir (TÇV-Çevre Mevzuatı, 2001).

Koray (2012)’a göre dünyada gelir dağılımında birtakım adaletsizlikler mevcuttur, örneğin Dünya nüfusunun %15’ine sahip olan varlıklı ülkeler toplam gelirin %80’ne sahipken, üç milyarı aşan nüfusa sahip düşük gelir grubunda bulunan ülkeler (Hindistan, Çin) dünya gelirinin %5’ini elinde tutmaktadır. Teknolojik gelişmeye bağlı olarak otomasyon sistemlerinin iş hayatında daha etkin bir rol üstlenmesi yoksulluk problemini daha da körüklemekte ve bu durum gıda, eğitim, sağlık, barınma ve sosyal güvenlik gibi temel hizmetlere ulaşılmasını güçleştirmektedir (Koray, 2012). Oxfam’ın 2018 yılı verilerine bakıldığında dünyanın en varlıklı kişilerin servetinin dünya nüfusunun yarısının servetine eşitliğini sağlayanların sayısı 26’ya inmiştir. Zengin ve fakir ülkeler arasındaki farkın oranı da geçmişten bugüne epey yükselmiştir. Örneğin; 1820 yılında bu oran 3/1 iken, 1950 yılında 35/1, 2005 yılında ise 94.3/1 seviyesine ulaşmıştır (Murshed, 2004; UNDP, 2005; akt. Asandaş & Erkal, 2023). Yoksulluk daha çok az gelişmişlik düzeyinde olan ya da gelişmekte olan ülkelerde etkisini sürdürmekte, gelirin adaletsiz şekilde dağıtılmasından kaynaklı olarak ekonomik, sosyal, kültürel ve politik bakımdan birçok problemle karşı karşıya kalınmaktadır. Literatüre bakıldığında yoksulluğun ilk tanımının 1901 yılında “Rowntree” tarafından yapıldığı görülmektedir. Rowntree’ye göre yoksulluk bireyin toplam gelir durumunun kendisinin biyolojik hayatını sürdürebilmesi için gerekli asgari düzeydeki yiyecek, giyim vb. en temel düzeydeki fiziki gereksinimlerini dahi giderememesidir (Frank, 1983; akt. Asandaş & Erkal, 2023). 1980’lerden sonra ortaya çıkan yoksulluğun, küreselleşmenin etkisi ile daha da derinleştiği ifade edilebilir.

Global ortamda çok uluslu firmaların emek maliyetinin düşük olduğu yatırımlarını kaydırması veya yatırım gerçekleştirdikleri ülkelerde işgücü giderlerini en asgari düzeye çekmeleri ve yine bu amaç doğrultusunda işçi sendikalarının etkisini azaltmaya çalışmaları ve işçilerin çalışma saatlerinde esnekliğe gitmeleri, ayrıca özelleştirme uygulamalarının hızını arttırarak işten çıkarmaları yaygın hale dönüştürmeleri, işine son verilenlerin özelleştirmenin yaşandığı iş yerlerinde işe alınmaması bu durumun işsiz bir grubu ortaya çıkarması ve sosyal güvenlik kuruluşlarının özelleştirmeden nasibini alması kamusal risk güvencesinin zeminini ortadan kaldırmaktadır. Dünya genelinde bahsedilen bu nedenlerle kuzeyden-güneye tüm ülkelerde yoksulluk sorunu ortaya çıkmaktadır (Erol, 2006).

Türkiye’de yoksulluğa ilişkin istatistiki veriler düzenli bir şekilde kayıt altına alınmamış, bu durum günümüzde yoksulluğun geçmişten günümüzde hangi süreçlerden geçtiği noktasında net bir sonuca ulaşılmasını güçleştirmiştir. Buna ek olarak yoksulluk sorununun ortaya konulmasında farklı metotların kullanılmış olması tarihi açıdan bir mukayese yapılmasını zorlaştırmaktadır. Türkiye’de resmi açıdan 2002 yılından önce yoksullukla ilgili veriler mevcut değildir (Sarısoy & Koç, 2010). 2022 yılı TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması sonuçları irdelendiğinde en zengin grubun elde ettiği gelirin en yoksul kesimin elde ettiği gelir miktarından 8 kat fazla olduğu, %20’lik gruplara bakıldığında en yüksek gelir durumuna sahip olanların toplam gelirden aldıkları pay %48 iken, en yoksul %20’lik kesimin toplam gelirden aldığı pay’ın %6 olduğu tespit edilmiştir (TÜİK, 2023).

2015 yılı Çok Boyutlu Yoksulluk verilerine bakıldığında Türkiye’de yoksul şeklinde tanımlanan bireylerin toplam nüfusa oranının %10’un altında olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu hesaplamalarda sadece 110 ülkenin verilerinin kullanıldığı ve gelişmiş ülkelerin kapsama dahil edilmediği görülmüştür (Alkire vd., 2015). Türkiye 2021 yılı yoksulluk istatistiklerine bakıldığında 21. sırada yer almıştır ve geride kalan ülkelerin önemli bir kısmı Afrika ülkesidir (Euronews, 2021). Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi (ÇBYE) verilerinden hareketle Türkiye’de yoksulluk sorununun dikkatle ele alınması gereken bir sorun olduğu ve yoksullukla mücadeleye yönelik politikalara öncelik tanınması gerektiği son derece açıktır (Alkire vd., 2015).

Birleşmiş Milletler yoksulluk olgusuna ilişkin olarak; yoksulluğun sürdürülebilir bir hayata sahip olamama, açlık ve yetersiz beslenme, sağlık gibi temel hizmetlere hiçbir şekilde erişememe, yada sınırlı düzeyde erişme, ölüm düzeyi, evsizlik yada uygun olmayan ev koşulları, güvenilirlikten uzak çevre koşulları ve sosyal ayrımcılığa maruz kalma-dışlanma, günlük hayatta sivil, sosyal ve kültürel yaşantıya ve karar alma mekanizmasına katılamama gibi parametrelerle birlikte ele alınması gerektiğini dile getirmiştir (Arabacı, 2009). Yoksulluğun

türlerine ilişkin olarak literatürde en sık yer verilen sınıflama mutlak ve görelî yoksulluk şeklindedir. Mutlak yoksulluk; hane halkının veya herhangi bir bireyin asgari düzeyde hayatını idame ettirebilmesi için gerekli olan en temeldeki ihtiyaçlarını dahi karşılayamama halidir (Taş & Özcan, 2012). Dünya Bankası mutlak yoksulluğu temel parametrelerden biri olarak görmektedir. Bir bireyin hayatta kalabilmek için asgari düzeyde sahip olması gereken kalori 2400 k/cal şeklinde kabul edilerek gelir düzeyi bu kalori miktarını karşılamaya yeterli olmayan bireyler Dünya Bankası'na "mutlak yoksul" sınıflaması içinde görülmektedir. Mutlak yoksulluğa ilişkin sınır düzeyi az gelişmiş ülkelerde günlük 1 doları Latin Amerika ve Karayipler'de 2 dolar, Türkiye'nin içinde bulunduğu Doğu Avrupa Ülkelerinde 4 dolar, gelişmiş ülkelerde ise günlük 14,4 dolar olarak tespit edilmiştir (DPT, 2001). Görelî Yoksulluk ise; bireylerin asgari düzeyde karşılanması gereken ihtiyaçlarıyla birlikte sağlık, temizlik, temiz içilebilir su dahil olmak üzere ulaşma ve doğumda yaşam beklentisi düzeyi gibi hususları da kapsamaktadır. Bu kavramla bireylerin imkanları ve yoksunlukları da yoksulluk temasının içine eklenmektedir (Açıkgöz & Yusufoglu, 2012). Yoksulluğun görelî olarak nitelenmesinde ya nüfus içinde düşük gelire sahip olanların oranı veya ortalama gelir çizgisinde bir sınır tespit edilerek bu tespiti yapılan sınırın altında gelire sahip olanlar yoksul şeklinde nitelenmektedir (Memiş, 2014).

Gelişmekte olan ülkelerden biri olan Türkiye'de de yoksulluk en temel problemlerden birisi kategorisine girmiştir. Bir yanda eşit olmayan gelir dağılımı, diğer yanda ulusal bağlamda elde edilen gelirin dağılımındaki düşüklük, son yıllarda ülkede yaşanan ekonomik krizler, başarılı olmayan politikalar yoksulluk sorununun yoğunluğunu şiddetli şekilde arttırmış ve acilen ele alınması gereken bir sorun haline getirmiştir (Arpacioğlu & Yıldırım 2011). Ülkemizdeki 2023 yılı Nisan verilerine göre işsizlik oranı yaklaşık %10,2 seviyesindedir (TÜİK, 2023). Bunun yanı sıra Türkiye'de son 10 yılda kayıt dışı çalışma oranı %30 ile %40 arasında seyretmektedir (Yanici-Erdal, 2019). Ülkemizde her üç işsizden birinin üniversite mezunu olduğu gerçeği göz önüne alındığında (Dünya gazetesi, 2023), yoksulluk olgusunun gündemde kalmaya devam edeceği düşünülmektedir. Wall Street Journal 1995-2002 yılları arasında dünyada en güçlü 20 ülkenin yaptığı üretimin miktarının %30 oranında arttığını ancak aynı sektör içindeki istihdam oranının %11 oranında azalma gösterdiğini belirtmiştir (Adaman, 2007). Türkiye'de çalışma oranlarına ilişkin verilere bakıldığında Avrupa Birliği ülkelerinde yetişkin nüfusun %80'i çalışma hayatında iken bu oran Türkiye'de %54 olarak tespit edilmiştir (Şener, 2009). Yoksulluk sorununun Türkiye'nin kalkınma planlarında yerini aldığı görülmektedir. Örneğin 2019-2023 yıllarını kapsayan Onbirinci Kalkınma planında; kırsal bölgelerde işgücü

istihdamını arttıran, yaşam kalitesinin düzeyini yükseltebilen, yoksullukla mücadele edilerek toplumda her bir ferdin yeterli bir gelir imkanına ulaşmasını sağlayan kuvvetli bir Türkiye vizyonunun hedeflendiği ifade edilmiştir (Onbirinci Kalkınma Planı, 2019).

Türkiye’de yoksulluk sorununun kalkınma planlarında ele alınması olumlu değerlendirilmekte birlikte sorunun çözümüne ilişkin daha objektif istatistiki değerlendirmelere ihtiyaç olduğu, nitelikli iş gücü kapasitesinin yükseltilmesi ve böylelikle maddi yardımlara bağımlı hale gelen çalışabilir durumda olan bireylerin iş yaşamına dahil edilmesi, kırsal bölgelerde kalkınmayı hızlandıracak yapısal reformların hızlandırılması ve yatırım teşviklerinin artırılmasının sorunun çözümüne katkı sunacağı düşünülmektedir.

Suç Olgusu

Her toplumda düzeni tesis etmek, varlığını koruma altına almak için birtakım kurallara ihtiyaç vardır. Bu kurallar toplum içindeki toplumsal düzenin korunmasına yönelik kültürel unsurları işaret etmektedir (Macionis & Plummer, 2008). Birey kendine kural koyan, ölçütler geliştiren tek canlı varlıktır. Başka bir ifadeyle birey kendisi için koyduğu kurallarla kendi hayatına ilişkin birtakım sınırlamalar ortaya koymaktadır. Bireyin oluşturduğu değerler, toplum içinde bulunan gelenek, görenek vb. unsurlar kültürü meydana getirmekte ve kültür süreç içinde bir kuşaktan diğerine aktarılmaktadır. Kuralların yer aldığı her ortamda kurallara aykırı davranış gösterme, doğru olan davranıştan sapma eğilimi de söz konusudur. Bu durum birey-toplum-doğa arasındaki çatışmanın bir sonucu olarak görülmektedir. Birey bir tarafta kendi isteklerini, güdülerini doyum noktasına ulaştırmaya gayret ederken diğer tarafta toplumdaki mevcut kurallarla çatışma haline girmektedir. Bu durum da çoğu zaman beraberinde suç eylemini ortaya çıkarmaktadır (Yavuzer, 1996). Suç eyleminin oluşması biyolojik ve sosyolojik bakımdan bireyin hareketlerine bağlıdır. Bireyi suç eylemine girmeye yönelten faktörler bireye bağlı faktörler, çevreye bağlı faktörler ve finansal konulara bağlı faktörler olarak üç başlıkta ele alınabilmektedir (İçli, 1993).

Ekonomi uzmanları ile sosyal bilimciler suç eylemi ile ekonomik unsurlar arasındaki olası bağlantıya yönelik olarak farklı bakış açıları ortaya koymuşlardır. Bu açıklamaları genel olarak iki kuram çerçevesinde ortaya koymak mümkündür. Bunlardan birincisi *Motivasyon Teorisi*’dir. Bu teoriye göre; ekonomik durgunluğun olduğu süreçlerde birey yasal açıdan kazandığı gelirden bir düşüş yaşadığında bu durum bireyi suç davranışına yönlendirebilir. Bu teori aynı zamanda bireylerin hayat standartlarını iyileştirme ya da muhafaza altına alınmasına yönelik talepleri engellendiğinde de suç eylemine dahil olma olasılıklarının arttığını

öne sürmüştür. Bunun yanı sıra işsiz durumda olan bireylerin suç işlediğinde bundan elde edeceği maddi kazanç beklentisinin suç eyleminin karşılığı olan ceza miktarından daha üst noktada yer alması (Bu suçu işlemeye değer düşüncesi) halinde de bu durumun bireyleri suça itebileceği görüşü söz konusudur. Özetle motivasyon teorisi genel anlamda suç ile ekonomik parametreler arasında doğru orantının olduğunu savunmaktadır (Croall, 1998, Britt & Chester 1994; akt., Kızmaz, 2003). Fırsat Teorisi ise; ekonominin büyüdüğü süreçte ortaya çıkan gelir miktarının ve dolaşıma dahil olan mal miktarındaki artışın suç eyleminin ortaya çıkma riskini arttırdığını öne sürmektedir. Gelir miktarı artış gösterirken diğer yanda ekonomik dolaşıma dahil olan malın miktarında da artışın yaşanacağını, bu durumun da suç eyleminin oluşmasına ilişkin imkan oluşturacağını savunmaktadır. Bu bakımdan fırsat teorisi motivasyon teorisine kıyasla düşük ekonomik koşulların ortaya çıktığı dönemlerde suça karışan bireylerin oranının düşeceğini öngörmektedir. Fırsat teorisinin bir başka öne çıkan özelliği suç eylemini suçtan zarar gören (mağdur) penceresinden ele almasıdır (Croall, 1998, Britt & Chester, 1994).

Her iki kuramın ortaya koyduğu bakış açıları bile tek başına suç eylemi ile finans arasındaki bağlantının ne denli karmaşık olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü ekonomik parametrelerin hem olumlu hem de olumsuz olduğu her iki koşulda da suç eyleminde bir artışın meydana gelebileceği öne sürülmektedir (Kızmaz, 2003). Suç eyleminin sebeplerine ilişkin birbirinden farklı kuramlar vardır. Bu kuramlardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

i-)Klasik ve Neo-Klasik Okul: Klasik okulda bulunan kuramlar suçu önlemeye dair önerileri içinde suç eylemine karışan kişiye bunun bedelini ödetmeyi önermektedir. Suçun failinin kasıtlı olarak kendi arzusu ile suç eylemine karıştığı varsayılır. 18. Yüzyılda ortaya çıkan Klasik Okul'da Beccaria ve Bentham önemli iki temsilci olarak öne çıkmaktadır. 1970'li yıllarda Klasik Okul'un yapısal temelleri üzerine Neo Klasik Okul şeklinde nitelenen Rasyonel Tercih ve Rutin Aktiviteler gibi yeni kuramlar yerini almıştır. Klasik okul her bireyi potansiyel bir suçlu adayı olarak değerlendiren bakış açısı, daha ağır cezaların bulunduğu ceza kanunları, daha fazla kolluk kuvvetine sahip olmaya ilişkin görüş beraberinde daha fazla sayıda cezaevi inşası ve cezaevlerinin kapasitelerinin artırılması ile sonuçlanmıştır (Dolu & Büker, 2009). Klasik okulun suçtan bireyi caydırmaya yönelik suçu önüne geçme yaklaşımı özellikle 1970'li yılların ardından başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere birçok Avrupa ülkesinin ceza adalet sistemlerinde etkinliğini göstermeye başlamıştır (Dolu & Büker, 2009).

ii-Pozitivist Okul: Pozitivist okul: Pozitivist okul birey davranışlarının bir başka ifadeyle suç teşkil eden hareketlerinin bir nedeninin olduğunu ve bireylerin kendi istekleri haricindeki bu unsurların bilimsel yöntemlerle ölçülebileceğini ileri sürmektedir. Klasik ekolden farklı olarak

suç eylemi biyolojik, psikolojik ve sosyolojik etmenlerle izah edilir. Pozitivist bakış açısına göre ceza; suç eylemine değil, suç eylemini gerçekleştiren kişiye uygun olmalıdır. Pozitivist Okul'un çocuk adalet politikalarına etkisi çocuklara özgü yargı birimlerinin kamu kuruluşlarında kurulması olarak ortaya çıkmıştır. Bu süreçte cezalandırmaya alternatif olarak tedavi ve ıslah kurumları ortaya çıkmıştır (İçli, 2004).

iii-)Biyolojik Kuramlar: Biyolojik kuramlar; suça karışan bireylerin sahip oldukları biyolojik özellikler nedeniyle toplumdak diğer bireylerden farklılaştığını ve bireylerin biyolojik ne genetik özelliklerinin suç eyleminin gerçekleşmesinde rol oynadığını öne sürerler. Darwinizm'den etkilenen Lombroso; suç davranışının evrimleşmeyi tam manada tamamlayamamış bireylerce gerçekleştirildiğini, ayrıca suça karışanların diğer bireylerden farklı, normalin dışında bir dış görünüme sahip olduğunu savunmuştur. Lombroso'ya göre bazı bireyler suçlu olarak dünyaya adımlarını atarlar ve bedenlerinde bulunan normal dışı anatomik, biyolojik özellikler sebebiyle suç işleme davranışını gerçekleştirirler.

iv-)Psikolojik Kuramlar: Suç eylemini anlamaya odaklanan psikolojik kuramlar da biyolojik kuramlar gibi suç eylemine karışan bireylerle suç davranışından uzak duran bireylerin arasındaki farklılıkları anlamaya çalışmıştır. Suç eyleminin psikolojik problemlerden kaynaklandığı iddia edilir. Sigmund Freud'un ileri sürdüğü psikanalitik kuram bireyin kişiliğindeki unsurların id, ego ve süperegö'dan oluştuğunu ve bunların birbirlerini etkilediğini savunur. Freud'a göre Alt benlik (id); saldırganlık ve cinsellik gibi bireyin içgüdülerini, üst benlik (süperegö) diğer bireylerle kurulan etkileşim sonucunda oluşan vicdanı, benlik (ego) ise üst benlik ile alt benlik arasında köprü vazifesi gören unsur olarak nitelenmiştir. Bu kurama göre, altbenliği (id) yeterince kontrol edilemeyen ve üst benlikte yapısal birtakım sorunları olan bireyler dengesiz bir kişilik oluşumu nedeniyle suç davranışı sergiler (Sevük, 1998). Piaget bireylerin ahlaki gelişimlerinin birbirini izleyen üç basamak dahilinde oluştuğunu öne sürer. Bunlar; ahlak öncesi, ahlaki bağımlılık ve ahlaki bağımsızlık dönemleri şeklindedir. Ahlaki gelişimde dönüm noktası mahiyetinde bulunan 10-11 yaşından küçük çocukların toplumsal olayları değerlendirme şekli sonuç odaklı olurken, bu yaştan büyük olan bireyler olayların sonuçları üzerinden değil bir şeyin niyeti ve kastı üzerinden değerlendirme yapar. Kohlberg ise üç düzey ve altı basamaktan oluşan bir ahlaki gelişim modelini ileri sürer (Dolu, 2010).

v-)Sosyolojik Kuramlar: Sosyal düzensizlik kuramı, hızlı sanayileşme, artan göç ve kentleşmenin yol açtığı geleneksel yapıdaki değerlerin erozyona uğraması ile bağlantılandırılan yüksek suç bölgelerinin gelişimine dikkati çeker. Chicago okulu veya suç ekolojisi şeklinde nitelenen kuram; Shaw ve McKay tarafından Burgess'e (1925) ait ortak özekli çemberler

modeli temel alınarak ortaya konulmuştur. Shaw ve McKay uzun yıllar gerçekleştirdikleri çalışmalar sonucunda suç eylemlerinin en çok şehir merkezinde yaşandığını, suçun şehir merkezinin dışına çıktıkça azalma gösterdiğini aynı bölgelerde etnik yapı değiştiği halde yüksek suç oranlarının sürdüğünü belirtmişlerdir (Shaw & McKay, 1998; Shaw & McKay, 1999).

vi-)Öğrenme Kuramları: Tarde (1903); suçun taklit yoluyla öğrenilen bir davranış şekli olduğunu öne sürer. Taklit Kanunları adlı yapıtında toplum nedir? Sorusunu toplum taklittir şeklinde yanıtlamıştır ve sosyologların taklit nedir sorusunun yanıtını psikologların yanıtlaması gerektiğini belirtmiştir (Tarde, 1903). Birden fazla kez işlenen suçları Tarde yine taklit davranışına dayandırır. Cezaevlerinin bireylerin birbirini taklit etmek için son derece uygun bir ortam sağladığını büyük kentlerin suça karışan bireyleri kendisine çektiğini, belirli yerlerde toplanmalarını ve yeniden suça karışmalarını teşvik eden bir zemine sahip olduğunun altını çizer (Gölbaşı, 2008).

Suç ve Kalkınma İlişkisi

Suç ve kalkınma arasında bir ilişki olduğu ifade edilebilir. Melossi (2008); suçun isyankarlığın buzdağının görünen kısmı ve tam bir çöküşün işareti olabileceğini öne sürmüştür. Suç olgusu derin sosyal ve ekonomik sorunların buzdağının görünen kısmı ise politika yapıcılarının bu sinyalleri çok dikkatli okuması ve yorumlaması gerektiğine inanılmaktadır. Aksi takdirde bu durum geniş kitleler için tehdit edici olabilir (Batman, 2014). Yeterince kalkınamayan ülkelerde bu durumun yoksulluk olarak ortaya çıktığı bilinmektedir.

Yoksulluk ile suç arasındaki bağlantıya ilişkin araştırmalara bakıldığında ise suç ile yoksulluk olgusu arasında pozitif bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Crutchfield & Susan, 1997; Kelly, 2000; Kızmaz, 2003; Hooghe vd., 2011). Tsushima (1996)'da yoksulluk olgusunun temelde hem doğrudan hem de dolaylı şekilde bireylerin suça karışma olasılığını arttırdığını öne sürmektedir. Bu bakış açısına göre; yoksul bireylerin sayıca daha çok olduğu toplumlarda suça karışan bireylerin oranının daha yüksek düzeyde olması beklenir. Haksız ve adaletsiz bir şekilde kazanç sağlandığına ilişkin bir bakış açısının toplumda yerleşik bir boyut kazanması bireylerin hukuk dışı davranışlara kalkışmalarına neden olabilmektedir (Kızmaz, 2003). İçli (1993)'nin Türkiye genelinde 1989-1991 yılları arasında cezaevi hükümlülerine yönelik gerçekleştirdiği araştırmalarda da yoksulluk olgusu ile suç arasında bağlantı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bazen yetişkinler gibi çocuklar da suç döngüsünde yer alabilmektedir. Çocukların hangi kurallara neden uyulacağını yeterince algılayamaması, toplumsallaşma sürecini

tamamlayamamış olmaları, yetişkinlerin kendilerine uyulması gereken kuralları nedenleriyle anlatmaması çocukları suça iten nedenler arasında sayılabilir (Yavuzer, 1998). Bunun yanı sıra; parçalanmış aileye mensup olma, ağır ihmal ve istismara uğrama, ebeveyn kaybı, ekonomik güçlükler, nörolojik bozukluklar, kötü arkadaş çevresi, düşük zeka düzeyi, akademik başarısızlık, yetersiz ebeveyn becerileri ve disiplin eksikliği, çocuğu suç işlemeye daha yatkın hale getiren önemli “risk faktörleri” olabilmektedir (Duyan, Yolcuoğlu & Artan, 2014). Bunun yanı sıra köyden kente göç etmiş aile bireylerinin yaşadıkları uyum sorunu, güç ekonomik şartlarda ortaya konan yaşam mücadelesi bütün aile bireylerinde ve özellikle çocuklar da birtakım olumsuz etkilere yol açmaktadır (Duyan, Yolcuoğlu & Artan, 2014).

Türkiye çocuk nüfusunun yoğun olduğu bir ülkedir. TÜİK 2022 verilerine göre 0-18 yaş arası nüfus yaklaşık olarak 22,5 milyondur (TÜİK, 2022). 1990’lı yıllar itibariyle çocukları ilgilendiren problemlerin toplum içinde daha sık görünmeye başlamasıyla çocuk temelinde yasal-kurumsal değişiklerde bir hızlanma söz konusu olmuştur. Türkiye’de çocuklara yönelik hali hazırdaki yasal düzenlemelerle çocuk tanımı Türkiye’nin de taraf olduğu BM Çocuk Hakları Sözleşmesine uyumlu bir şekilde getirilmiş, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve Çocuk Hakları sözleşmesi ile temel ilkeler teminat altına alınmış ve “çocuğun üstün yararının korunmasına” vurgu yapılmıştır (Onuncu Kalkınma Planı Raporu, 2014).

Onbirinci Kalkınma Planı (2019-2023) yoksulluk sorunu ile suç arasındaki bağlantıya işaret ederek, göç sorununda vatandaşların entegrasyonunun sağlanamamasının gerilime, işsizliğe, güven duygusunda azalmaya yol açtığı bu durumun kendini suç oranlarında artış olarak gösterdiği ifade edilerek bu konuda uyum çabalarının sürmesinin önemi belirtilmiş ayrıca suçla mücadele edilmesi konusunda bilinç artırıcı çalışmaların yapılması ve bu sürecin için vatandaşların dahil edilmesinin gerekliliğine vurgu yapılmıştır (Onbirinci Kalkınma Planı, 2019). Bu hususların kalkınma planına konu olması, kalkınma-yoksulluk-suç arasındaki bağlantının ne denli kuvvetli olduğunu göstermektedir.

Kalkınma ve Sosyal Hizmet

Sosyal Hizmet mesleği; kapitalist bir yapıda bireyin kendi inisiyatifi dışında gelişen sebeplerden dolayı yoksul ve muhtaç hale gelen, barınma, korunma ve beslenme gibi en temel ihtiyaçları karşılayamayan, toplumdaki mevcut imkanlardan, kaynaklardan ve temel hak ve özgürlüklerden yararlanma imkanı elde edemeyen birey ve gruplara, sosyal bakımdan fonksiyonelliğini yerine getiremeyen bireylere her türlü sosyo-ekonomik ve psikolojik desteğin verilmesini hedeflemiştir (Harold, Wilensky & Charles, 1958; Özmete & Özdemir, 2015).

Sosyal hizmet pratikte toplumda her bakımdan mağdur durumda bulunan herkesle (birey, grup) mesleki çalışma yürütmektedir. Sosyal hizmet bakış açısı bireyde oluşan her türlü tahribatın önüne geçmek adına refah devleti içinde bir nevi sosyal refah hizmeti şeklinde kendini göstermiştir. Yani sosyal devlet içinde sosyal kalkınmanın bir unsuru olarak yerini almaktadır. Sosyal hizmet mesleği çoğulcu demokrasi, insan haklarına ilişkin bakış açısı, bireylerin özgürlüğü, onuru sahip olunan gelir ve haklar çerçevesinde politika ekseninde kendini geliştirme fırsatı yakalamıştır (Wilensky & Lebeaux, 1958; akt., Özmete & Özdemir, 2015).

Yoksulluk ve toplumsal dışlanma, yeterli olmayan sağlık imkanları, düşük eğitim, yeterli düzeyde olmayan konutlarda yaşamını idame ettirmek durumunda kalan bireyler ile bunların toplum içinde yaşam kalitesine yönelik negatif etkileri sosyal hizmet mesleği ile mesleğin uygulayıcı olan sosyal hizmet uzmanlarının mesleki çalışmaları olmadan azalmayacaktır. Bu durum yoksullukla mücadelede sosyal hizmet mesleğinin ne denli önemli ve gerekli olduğunu ortaya koymaktadır (Duyan, 2014). Sosyal hizmet mesleğinin bütüncül bir bakış içinde üç temel fonksiyonu bulunmaktadır. Bunlar; i)Koruyucu-önleyici, ii)Değiştirici-önleyici, iii)Tedavi edici - rehabilite edici şeklindedir. Bu çerçevede sosyal hizmet uzmanları bir yanda toplumda sorunların önüne geçmeye ilişkin faaliyetleri gerçekleştirirken diğer yandan sorun meydana geldikten sonra tedavi ve rehabilite edici çalışmaların içinde yer almaktadır (Acar, 2011).

Refah devleti kimliği taşıyan ülkelerin sahip olduğu güçlü ekonomi, o ülkede yaşamını sürdüren bireylerin her zaman ekonomik bakımdan güçlü, toplum imkanlarından üst düzeyde yararlanan, temel ihtiyaçlarını gideren, temel hak ve hürriyetlere sahip geniş bir yelpazede sosyal bütünleşme ve eşitliğe sahip olduğu anlamına gelmemektedir (Şahin, 2000). Bu çerçevede sosyal ve insani kalkınma süreçlerinin daha etkin düzeyde planlı şekilde hayata geçirilmesini temin edecek programlara gereksinim duyulmaktadır. Bu durum bir diğer ifade ile “toplum içindeki mevcut kaynakların eşitlik içinde yeniden dağıtımını” kapsamaktadır (Wilensky & Lebeaux, 1958; akt., Özmete & Özdemir, 2015).

Refah devletinin sosyal hizmet mesleğinin uygulanmasına yasal ve meşru bir alt yapı hazırladığı son derece açıktır. Sosyal hizmet mesleği bu düşünceden hareketle politik bakımdan elinde bulundurduğu misyonu sosyo-ekonomik yaşantının içinde birey, grup ve toplum genelinde görünür hale getirmelidir. Sosyal hizmetlerin temel hedefi bu noktada statükocu çizgiden çıkarak bireylerin sosyal bakımdan haklarını kullanılabilir, yaşanabilir hale getirmektir (Maeres & Deroos, 1997; akt., Özmete & Özdemir, 2015). Bu noktadan hareketle sosyal hizmet mesleğinin kalkınmanın temel itici gücünü meydana getirdiği söylenebilir (Koray, 1996; akt., Özmete & Özdemir, 2015).

Türkiye’de geçen zaman süreci içinde sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin genel amaçların gereğinin yapılması haricinde ülkeye özgü geleneksel ve kültürel geçmişle bağlantılı problemleri bertaraf etme ve aynı süreç içinde koruyucu-önleyici sosyal hizmet müdahalelerinin uygulamaya geçirilmesi gibi çoklu amaçlara gereksinim duyulmaktadır (Özmete & Özdemir, 2015). Sosyal hizmet mesleği, hem bireyler arasındaki iletişimde sorun çözüme, güçlendirme, katılımı sağlama ve bireylerin özgürlüğünü temin edecek müdahalelerde bulunur hem de sosyal değişimi hedefler. Bunun yanı sıra insan davranışı ve sosyal sisteme ilişkin kuramlardan faydalanarak müdahale sürecinde birey ve sosyal çevresi arasındaki etkileşimin üzerinde durur. Sosyal hizmetin sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin en önemli hedefi bireylerin refahını arttırmaktır. Bu sebeple sosyal hizmet bir süreç olarak görülebilir (Mary, 2008; Peeters, 2009; akt., Özmete, 2010). İkizoğlu (2000)’na göre sosyal hizmet mesleği problemlere çözüm bulan bir disiplin olduğuna göre, bireylerin büyük bir kısmını etkileyen yoksulluk gibi son derece karmaşık bir soruna duyarsız kalması düşünülemez. Sosyal hizmet mesleği yoksulluk sorununun çözüme kavuşturulması ya da azaltılmasıyla doğrudan ilgili bir meslek hüviyetindedir (İkizoğlu, 2000). İkizoğlu (2000) Sosyal Hizmet Uzmanlarının yoksul bireyleri doğrudan ilgilendiren iş yaşamında yer edinme, adil gelir dağılımı, sosyal güvenlik vb konulara ilişkin ulusal düzeyde gerçekleştirilen “politika oluşturma” sürecine dahil olarak mesleki bilgi birikimi ve bu soruna ilişkin mesleki bakış açısıyla mutlak surette görev üstlenmeleri gerektiği öne sürmektedir.

Sosyal Hizmette “güçlendirme” terimi bireylerin hayatlarının kontrolünü ele geçirmeleri amacıyla ihtiyaç duydukları bireysel, bireyler arası ve politik erke sahip olmalarına katkıda bulunmak ve onların hayatlarını negatif olarak etkileyecek politikalar, kurumlar ve toplumsal davranışlarda farklılıklar oluşturacak biçimde hareket etmeyi ifade etmektedir. Müracaatçılar süreç içinde güç ve kontrol olgusuyla tanıştıkça içinde buldukları durumları yeniden ele almaya başlar. Ortaya koydukları gayretin akabinde başarıyı elde eden müracaatçılar kendi yaşamlarında değişimi sağlamanın mümkün olduğunu ve buna ilişkin kapasiteye sahip olduklarını idrak ederler. Bu sebeple güçlendirme yaklaşımı, müracaatçıların başarıya ulaşmalarına fırsat tanıyan faaliyetler içinde yer almalarına çalışır (Sheafor & Horesji, 2003; akt., Duyan, 2014).

Payne’ye (1991) göre güçlendirme yaklaşımı en temelde sosyal adaleti hedefler. Bu hedefin gerçekleştirilmesinde sosyal hizmet uzmanları birlikte hareket ettikleri müracaatçıların hayatlarında birer özne olmalarını amaçlamalıdır. Ülkemizde sosyal hizmet uzmanlarının güçsüz, ezilmiş özetle dışlanmış gruplara hizmet sundukları gerçeği göz önüne alınarak

güçlendirme yaklaşımının uygulama sürecine dahil edilmesi ve yapılan mesleki müdahalelerin sonuçlarının analiz edilmesinin sosyal hizmet mesleğinin güçlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Güçlendirme yaklaşımı ile hareket eden sosyal hizmet uzmanları kaynak danışmanı, duyarlılaştırıcı (sensitizer) ve eğitimci gibi birtakım roller üstlenirler (Payne, 1991). Bu roller dezavantajlı yaşantıları sebebiyle güçsüzlüğü benimseyen, olumsuz değerleri taşıyan müracaatçılarla mesleki çalışmalar yürütülürken sosyal hizmet uzmanlarının işlerinin kolaylaşmasını sağlamaktadır. Burada önem taşıyan husus güç başarısızlığı (power failure) yerine güç yokluğu (power absence) kültürünün bireyleri sistemde değişiklik yapma hususunda hareketsiz hale getirmesidir.

Sosyal Hizmetin geleceğe ilişkin sürdürülebilir kalkınma, stratejik eylem planı aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

i) Genel amaçların geliştirilmesi: Sosyal hizmet birimleri, liderleri ve üyeleri arasında pratiğe, eğitime ve politika oluşturmaya yönelik hedeflerin ortaya konulması, bu konudaki işbirliğinin kuvvetlendirilmesi;

ii) Uygulayıcıların ve eğitmenlerin motive edilmesi: Meslek elemanlarının politika oluşturma, sosyal aksiyonları koordine etme hususlarında güçlerini stratejik bakımdan kullanmaya müsaade etme

iii) Yetkinlik ve değeri gösterme: Sosyal hizmetin uygulamaya yönelik etkinliğini ve değerini ortaya koyma, gösterme;

iv) Güçlendirmenin etkisi: Güçlendirmenin etkisi uluslararası bağlamda sosyal hizmet disiplinde sosyal kalkınmayı oluşturma, örgütler arasında iletişim kanallarını kuvvetlendirerek tek bir söylemi meydana getirme, sosyal hizmet eğitimi ve sosyal kalkınmaya ilişkin çalışmalarda sosyal adaletsizlik, insan haklarına yönelen şiddet, baskı ve adaletsizliklere odaklanma, sosyal adalet ve sosyal refah alanlarına ilişkin araştırma yöntemlerini ortaya koyma, mesleki uygulamalarda bilimsel metotları kullanma, sosyal hizmet eğitimi, uygulaması ve araştırma yapılmasına ilişkin tüm aşamalarda beceri ve yetkinlikleri arttırma olarak kendini göstermektedir (Özmete, 2010).

Sonuç

Sürdürülebilir kalkınmanın; birey, toplum ve doğal kaynaklar bakımından önemli olması ve kolay bir süreç olmayışı (Kates, Parris & Leiserowitz, 2005; akt., Özmete, 2010) her şeyden önce kalkınmaya yönelik planlamanın çok iyi düşünülerek yapılandırılması gerekliliğini ortaya

çıkarmaktadır. Türkiye’de 1. ve 2. kalkınma planında (1963–1967 ve 1968–1971) sürdürülebilir kalkınma konusu her ne kadar gündeme gelmemiş olsa da 1972 yılında düzenlenen Stockholm Konferansının ardından çevre konusunda ulusal politikalar geliştirilmesi ve akabinde 1982 Anayasasında çevrenin korunmasına dair hükümlere yer verilmesi, 2006 yılında 5491 sayılı “Çevre Kanunu’nun” çıkarılması (Talu, 2007) ve nihayetinde 2014-2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Planının da gelir dağılımı, bölgeler arası eşitsizlik, yoksulluk, istihdam sorunları, çocuğun bir meta olarak görülmesi, çocuk işçiliği, “suça sürüklenme”, şiddet ve ihmal/istismar gibi sorunların çocukları çevrelediğine yönelik atıfta bulunulması son derece önemli aşamalar olarak nitelendirilebilir (Onuncu Kalkınma Planı Raporu,2014).

Plansız ve kontrolsüz olarak yapılan iç göç hareketlerinin eşlik ettiği sosyal ve ekonomik sorunların suç olgusunu arttıran etmenler içinde yer alması (Dinçer, 1997), yoksulluk sorunu ve suç arasında pozitif ilişkisinin bulunması (Tsushima, 1996; Kelly, 2000; Kızmaz, 2003; Hooghe vd., 2011) tüm bu unsurların birlikte ele alınması ve çözüm yollarının bu etkenlere göre dizayn edilmesi gerektiğini göstermektedir. TÜİK’in 2022 yılına ait “Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistiklerine” göre görece yoksulluk oranı %14,4 olarak belirlenmiştir. Medyan gelirin %70’ine göre eşdeğer hane halkı fert gelirine göre hesaplanan yoksulluk oranı %29,3 olarak tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra yoksulluk veya sosyal dışlanmışlık riski altında bulunanların oranı %32.6 olarak açıklanmıştır (TÜİK, 2023). Ekonomik göstergelerde bozulmanın suçu tetiklediğine ilişkin düşünceler mevcuttur. Adalet Bakanlığının 2021 yılı adli istatistiklerine göre 2021 yılında en fazla işlenen suçların yağma, hırsızlık ve dolandırıcılık olduğu ifade edilmiştir (Adalet Bakanlığı, 2021). TÜİK’in son yıllarda yayınladığı yoksulluk raporların gelir dağılımı adaletsizliğini göz önüne sermesi ülkemizde gelir adaletsizliğinin giderilmesine ve suçun önlenmesine yönelik tedbirlerin ve politikaların ivedilikle hayata geçirilmesi gerekliliğini, sürdürülebilir kalkınmanın sadece ekonomik göstergeleri değil güçlü sosyal politikaları da içine almasını zorunlu kıldığı düşünülmektedir.

Sosyal hizmet mesleğinin toplum içinde mevcut engelleri, eşitsizlik ve adaletsizlikleri gündemine alması ve ivedi durumlar kadar günlük hayat içindeki bireysel ya da sosyal problemlere yanıt veriyor olması (Duyan, 2014), Sosyal Hizmet mesleğinin sürdürülebilir kalkınma planlarının oluşturulmasında ve uygulanmasında oldukça önemli bir rol oynayabileceğini kanıtlar nitelikte olduğuna inanılmaktadır. Sosyal Hizmet mesleğinin uygulayıcıları olan Sosyal Hizmet Uzmanlarının gerek ulusal düzeyde politikalarının oluşturulmasında yer alması gerekliliğinin vurgulanması (İkizoğlu, 2000), gerekse sosyal ve ekonomik yoksunluklar sonucunda ortaya çıkan yeni durumlar ve sosyal sorunların varlığının

Sosyal Hizmet mesleğine ve Sosyal Hizmet Uzmanlarına yeni rol ve işlevler yüklediğinin ortaya konması (Duyan, 2014) “Sürdürülebilir Kalkınma Planlarının” her aşamasında Sosyal Hizmet Uzmanlarının var olması gerektiği gerçeğini vurguladığı inancı taşınmaktadır.

Sosyal politikalarda “değişim ajanı” olarak nitelenen ve halkın güçlü politikalara katılımını, entegrasyonun sağlanmasında görev üstlenen Sosyal Hizmet Uzmanlarının sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşılmasında çok daha aktif bir rol alması gerektiğine inanılmaktadır. Sosyal Hizmetin sosyal refahın bir aracı olduğu (Ashford, 1998) gerçeğinden hareketle Sosyal Hizmet Uzmanlarının ülkemizde halihazırda uygulanmakta olan ve 2019-2023 yıllarını kapsayan Onbirinci Kalkınma Planı politikalarını yakından izlemesi, belirli periyotlar halinde ilgili makamlara yapıcı geri bildirimlerde bulunması ve önerilerini kamuoyuyla paylaşmasının sosyal hizmet mesleğinin sürdürülebilir kalkınma planlarındaki önemini ve gerekliliğini taçlandıracağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Acar, B.Y. (2011). Çocuk Adalet Sisteminde Sosyal Hizmetin Rolü. In Hançerli, S., Sevinç, B., Gürer, C., Öner, C.M. (Eds.), *Suçta Sürüklenen ve Mağdur Çocuklar* (pp.231-239). Sabev.
- Açıkgöz, R. Ö., & Yusufoglu, Ş. (2012). Türkiye’de Yoksulluk Olgusu ve Toplumsal Yansımaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 76-117.
- Adalet Bakanlığı: Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü (2022). “Adli İstatistikler 2021”. <https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/310520221416422021H%C4%B0ZMETE%C3%96ZELK%C4%B0TAP.pdf> Erişim tarihi:25.07.2023.
- Adaman, F. (2007). *Diyarbakır’dan İstanbul’a 500 Milyonluk Umut Hikayeleri*. İletişim Yayınları.
- Akgül, U. (2010). Sürdürülebilir kalkınma: Uygulamalı antropolojinin eylem alanı. *Antropoloji*, (24), 133-164.
- Alkire, S. & Santos M.E. (2010). “Acute Multidimensional Poverty: A New Index for Developing Countries”, *OPHI Working Paper*, 38, <http://www.ophi.org.uk/wp-content/uploads/ophi-wp38.pdf>, Erişim: 08/11/2016.
- Arabacı, R.Y. (2009). Türkiye’de Yoksulluk ve Bölgeler Arası Gelişmişlik Farkları Açısından: Sağlıkta Adalet. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28 (1),1-25.

- Arpacioğlu, Ö. & Yıldırım M. (2011). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Analizi. *Niđde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(2), 60-76.
- Asandaş, N., & Erkal, G. (2023). Finansal Gelişme, Gelir Dağılımı ve Yoksulluk İlişkisi: Seçilmiş Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Bir Panel Veri Analizi Örneđi. *Sosyal İnsan ve İdari Bilimlerde Öncü ve Çağdaş Çalışmalar*. 807-834.
- Başkaya, F. (2005). *Kalkınma İktisadının Yükseliş ve Düşüşü*. Maki Yayınları.
- Batman, H. (2014). The Dance of Criminology with Policy Makers and Wider Public. *Türkiye Adalet Akademisi: Law & Justice Review*, 5(9), 233-246
- [Bilgin, H \(2022\). Sistem Teorisi ve Yeni Sistemin Politika Kurulları. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 4\(2\), 53-70.](#)
- Bozlağan, R. (2005). *Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı, Sosyal Siyaset Konferansları*. İstanbul: İÜ Yayın No 4509.
- Dinçer, M. (1997). Göç-Doğal Kaynaklar İlişkisine Çevre Güvenliđi Açısından Bir Bakış. Toplum ve Göç, II. Ulusal Sosyoloji Kongresi.
- Dolu, O. (2010). *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*. Seçkin.
- Dolu, O., Büker, H. (2009). Caydırıcılığın Sınırları: Caydırıcılık Eksenli Suç Önleme ve Mücadele Politikalarına Eleştirel Bir Yaklaşım”, *Polis Bilimleri Dergisi*. 11 (3), 1–22.
- Dönmezer, S. (1986). Hızlı Şehirleşme ile Suç ve Adalet Sistemi İlişkileri, Hızlı Şehirleşmenin Yarattığı Ekonomik ve Sosyal Sorunlar. Siyasi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları. Yayın No:2
- DPT, (2001). *Gelir Dağılımının İyileştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: Özel İhtisas Komisyonu Raporu.
- Duyan, V. (2011). “Kadın Yoksulluğu”, *Sosyal Hizmet Uzmanları Derneđi Genel Merkezi*, Yayın No: 18.
- Duyan, V. (2014). *Sosyal Hizmet: Temelleri, Yaklaşımları, Müdahale Yöntemleri*. Sosyal Çalışma Yayınları.
- Duyan, V., Yolcuoğlu, G.İ., Artan, T. (2014). *Dünü, Bugünü, Yarınıyla İnsanı Anlamak*. Nar Yayınevi.
- Dünya Gazetesi (2023). Üç İşsizden Biri Üniversite Diplomalı. <https://www.dunya.com/kose-yazisi/uc-issizden-biri-universite-diplomali/686217> Erişim tarihi: 21.07.2023

Erol N. (2006). Gelişmekte Olan Ülkelerde Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadele Politikaları. Yayınlanmamış YL Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Euronews, web. (2021). Dünya Sefalet Endeksi: Türkiye 156 ülke içinde 21. Sırada.

Gölbaşı, S. (2009). *Kentleşme ve Suç: İstanbul'un Kentleşme Süreci ile Suçluluk Arasındaki İlişkinin Kuramsal Değerlendirmesi*. On İki Levha Yayınları.

[Gündüz, M. \(2006\). Sosyal Yaşam ve Entropi Yasası: Dünya'nın Sonuna mı Yaklaştık. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 20\(1\), 345-355.](#)

Hooghe M, Vanhoutte B, Hardyns W. & Bircan T (2011), "Unemployment, Inequality, Poverty and Crime: Spatial Distribution Patterns of Criminal Acts in Belgium, 2001–06", *British Journal of Criminology*, 51, 1-20.

<https://tr.euronews.com/2021/12/08/dunya-sefalet-endeksi-turkiye-156-ulke-icinde-21-s-rada>

Erişim tarihi:25.07.2023.

İçli, G.T. (1993). *Türkiye'de Suçlular: Sosyal kültürel ve ekonomik özellikleri*. Bizim Büro Basımevi.

İçli, T. (2004). *Kriminoloji*. Martı Kitap ve Yayınevi.

İkizoğlu, M. (2000). Yoksulluk ve Sosyal Yardım İlişkisi: Ankara Mamak İlçesi'nde Amprik Bir Araştırma. Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Ankara.

Kızmaz, Z. (2003). "Ekonomik Yapı ve Suç: Bazı Araştırma Bulguları Üzerine Genel Bir Değerlendirme", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (2), 279-304.

Koray, M. (2012). *Sosyal Politika. 4. Baskı*. İmge Kitapevi.

Melossi, D. (2008). *Controlling Crime, Controlling Society*. Policy Press.

Memiş, H. (2014). Küreselleşme ve Yoksulluk İlişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 144-161.

Munier, N. (2005). *Introduction to Sustainability: Road to a Better Future*. Springer.

Onbirinci Kalkınma Planı. (2019-2023). DPT.

Onuncu Kalkınma Planı. (2014-2018). DPT.

Özmete, E. (2010). Sosyal Hizmette Sürdürülebilir Kalkınma Anlayışı: Kavramsal Analiz. *Aile ve Toplum Dergisi*. 79-90.

- Özmete, E., Akgül Gök, A.F. (2015). Sürdürülebilir Kalkınma İçin İnovasyon ve Sosyal Hizmet İlişkisinin Değerlendirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*. 26, 127-143.
- Özmete, E., Özdemir, P. (2015). Türkiye de Sürdürülebilir Kalkınma Göstergelerinin Analizi: Sosyal Refah ve Sosyal Hizmetler. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*. 26(1), 111-130.
- Payne, M. (1991). *Modern social work theory*, 2'nd edition. Mcmillan:Oress Ltd.
- Price, C., Dube, P. (1997). Sustainable Development and Health: Concepts, Principles and Framework for Action for European Cities. World Health Organization. Regional Office for Europe.
- Sarısoy, İ. ve Koç, S. (2010). Türkiye’de Kamu Sosyal Transfer Harcamalarının Yoksulluğu Azaltmadaki Etkilerinin Ekonometrik Analizi. *Maliye Dergisi*. 158, 326–348.
- Sevük, Y. H. (1998). Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu İle Mücadelede Kurumsal Yaklaşım. Beta Yayınevi.
- Shaw, C.R., McKay, H.D. (1999). Formal Characteristics of Delinquency Areas”, Crime and Criminals: Contemporary and Classic Readings in Criminology. In Scarpitti, FR., Nielsen, AL. (Eds). (284-297). Los Angeles, CA: Roxbury Press.
- Şener, Ü. (2009). *Kadın Yoksulluğu.TEPAV Değerlendirme Notu*.
- Talu, N. (2007). Sürdürülebilir Kalkınma Durum Değerlendirme Raporu. <http://www.bayindirlik.gov.tr/turkce/kentlesme/skdurumdegerlendirmeraporu.pdf>, (27.10.2016).
- Taş, H.Y. & Özcan, S. (2012). *Türkiye’de ve Dünya’da Yoksulluk Üzerine Bir Araştırma. In International Conference on Eurasian Economies*. 423-430.
- TÇV, (2001). *Avrupa Birliği ve Türkiye’deki Çevre Mevzuatı*. TÇV Yayınları.
- Toprak, D. (2006). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları ve Mali Araçlar. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(4).
- Tosun, E.K. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*. 2
- Tsushima, M. (1996), “Economic Structure and Crime: The Case of Japan”, *Journal of Socio-Economics*, 25 (4), 497-515.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022). İstatistiklerle Çocuk, 2022. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2022-49674>
Er.tarihi:19.07.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). Gelir Dağılımı İstatistikleri. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-Dagilimi-Istatistikleri-2022-49745> Erişim tarihi: 25.07.2023.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). İşgücü İstatistikleri-2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Nisan-2023-49373> Erişim tarihi:21.07.2023

Yanici-Erdal, İ.Ö. (2019). Türkiye’de Kayıtdışı İstihdamla Mücadele Politikaları. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 18(6), 225-246.

Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve Suç. 8. Basım*. Remzi Kitapevi.

Yavuzer, H. (1998). *Çocuk ve Suç. 9. Basım*. Remzi Kitapevi.

Yücel, T. M. (2003). *Kriminoloji: Suç ve Ceza*. Adalet Teşkilatı Güçlendirme Vakfı Yayını.

Extended Abstract

Sustainable development is a multidimensional concept. Societies are always in a state of change, and in this process the distribution of resources, production techniques, institutional structure, social values, attitudes and behaviours of people change and evolve in a certain direction. Discussions on sustainable development began in the mid-19th century, but were not scientifically addressed until after the end of the World War II. It can be stated that there is a relationship between the concept of sustainability and the concept of entropy. Entropy is a measure of the disorder that can occur as a result of the lack of information, energy and interaction in a system (Bilgin, 2022). Sustainable development; it aims to increase the economic and social well-being of individuals based on social justice and fundamental rights by providing a holistic view of the problems and obstacles faced by individuals. The fundamental goal of sustainable development is to ensure that individuals' capabilities reach their peak. The development process consists of three elements. These elements are: economic development, social development and human development.

- i. *Economic development*: The well-being and satisfaction of people is increased through the production of goods and services they need in a developed economic structure.
- ii. *Social development*: These are development issues that aim to improve social living conditions and are mainly service-oriented. These include issues such as health, education, infrastructure, urbanisation and environmental problems.
- iii. *Human development*: Ensuring that all people, both individually and socially, realise their development potential and play a constructive role in the positive development of the country, in particular making the individual an actor in the development process.

Great importance is attached to educating individuals for human development. The most widely used definition of sustainable development comes from the World Commission on Environment and Development in 1987. There is no single standard line indicating development in countries. Development can often be measured in terms of countries' prosperity (e.g. gross national product or per capita income). However, development involves more than just prosperity. Leaders in developed and developing countries, non-governmental organisations, development experts and international aid agencies agree that four basic goals need to be achieved in order to reach the objectives briefly explained above. These goals are: i) a healthy and developing economy that embraces structural change, ii) an economy that ensures a broad and equitable distribution of benefits, iii) a political system and effective leadership that guarantees human rights and freedom, iv) a system that takes into account the protection of the environment in the form of economic policy.

International organisations such as the International Monetary Fund (IMF), the World Bank and the United Nations, which were established after the Second World War, have pointed out that in addition to the prevention of poverty in the context of economic development, every

individual living in society must be granted human rights, equality, social rights and justice in order to achieve this goal. In any society, some rules are necessary to create order and protect its existence (Macdonis & Plummer, 2008). While individuals strive to reach the point of satisfying their own desires and motivations, on the other hand, they come into conflict with the existing rules in society. This situation often leads to criminal acts (Yavuzer, 1996). It can be stated that there is a relationship between crime and development. If the phenomenon of crime is the tip of the iceberg of profound social and economic problems, then policy makers should read and interpret these signals very carefully (Batman, 2014).

Social work, which has emerged as a prerequisite for the functioning of social institutions, is the profession most identified with social institutions. At this point, social services are an instrument of social welfare. The profession of social work has had the opportunity to develop within politics within the framework of pluralistic democracy, human rights perspective, freedom and individual rights (Wilensky & Lebeaux, 1958; cited in Özmete & Özdemir, 2015). It is evident that the welfare state has created a legal and legitimate infrastructure for the practise of the profession of social work. Sustainable development; the fact that it is important for individuals, society and natural resources and is not a simple process (Özmete, 2010), shows that development planning must first be structured in a very thoughtful way. The fact that social and economic problems associated with unplanned and uncontrolled internal migration movements are among the factors that increase the phenomenon of crime, and that there is a positive correlation between the problem of poverty and crime, shows that all these factors should be considered together and solutions should be designed according to them.